

2016

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА
ОЦЕНКАТА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА
СРЕДА С ДОКЛАДА ЗА СТРАТЕГИЧЕСКА
ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА „ПРОГРАМАТА ЗА
ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО INTERREG —
ИПП БЪЛГАРИЯ — СЪРБИЯ 2014 — 2020 Г.“ ПО ЛИНИЯ
НА ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА
ПОМОЩ (ИПП II)

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад за наблюдение е изготвен в съответствие с:

Доклад за Стратегическа екологична оценка на „Програма за трансгранично сътрудничество Interreg — ИПП България — Сърбия 2014 — 2020 г.“

Директива 2001/42/ЕК относно оценката на въздействие на някои планове и програми върху околната среда (по-нататък Директивата за СЕО)

Приложимо законодателство на Република България:

- Закон за опазване на околната среда
- Закон за смекчаване на последиците от изменението на климата
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за защитените територии
- Закон за водите
- Закон за почвите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за туризма
- Български национални разпоредби/постановления за условията и реда за оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с целите и целите на опазване на защитените зони (последно изменение, считано от 30.11.2012)
- Становище по екологична оценка № 8-5/2014 г на Министерство на околната среда и водите (МОСВ)

Приложимо законодателство на Република Сърбия:

- Закон за опазване на въздуха
- Закон за водите
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за енергетиката
- Закон за енергийна ефективност
- Закон за защита на природата
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за туризма
- Закон за опазване на наследството

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е официално одобрена на 30 юли 2015 г. с решение № С (2015) 5444 на Европейската комисия.

През 2016 г. е изпълнена процедура по изменение на Програмата за създаване на изходни и целеви стойности на показателите за качество на постигнатите резултати, като извършеното изменение не оказва влияние върху предвидените за изпълнение приоритети и дейности, съответно не изисква изготвяне на нов доклад за стратегическа екологична оценка и ново становище по екологична оценка на МОСВ.

На 24 ноември 2016 г. по първата Покана за набиране на проектни предложения са сключени 35 договора за субсидия. От тях 26 са за инвестиционни и 9 за меки проекти.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО НАМАЛЯВАНЕ И ЕЛИМИНИРАНЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕГАТИВНИ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

В съответствие с точка I "Мерки и изисквания за предотвратяване, и възможно най-пълно намаляване и елиминиране на възможните негативни последици от изпълнението на програмата" от Становището по екологична оценка на МОСВ, в проектните предложения трябва да са изпълнени следните изисквания:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, предмет на „Програма за трансгранично сътрудничество Interreg — ИПП България — Сърбия 2014 — 2020 г.“, попадащи в обхвата на приложенията към ЗООС или извън тях, както и под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони и могат да бъдат одобрени само след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване, при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията, изискванията и мерките, постановени с решението/становището.
2. Развитието на туризма следва да е съобразено с капацитета на рекреационно натоварване на територията, като се осигурят подходящо отвеждане и пречистване на отпадъчните води и управление на отпадъците.
3. Разработката на туристически пакети по Приоритетна ос 2 следва да отчита, че дейности като излети „сафари“, трасето „офруд“ за наблюдение на редки и застрашени животински видове не са допустими, тъй като водят до значителни увреждания на околната среда и в частност – биологичното разнообразие.

Взимайки под внимание изложените по-горе препоръки, УО включва всички от тях в Насоките за кандидатстване по Първата покана за набиране на проектни предложения, а именно:

- Всички инвестиционни предложения е необходимо да представят, като прикачен файл към формуляра за кандидатстване (апликационната форма), положителна оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) или становище издадено от компетентен орган, от което да е ясно, че оценка за въздействието върху околната среда не е необходима.

- Всички инвестиционни дейности е необходимо да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство за съответния вид строителни и монтажни работи (включително тези, свързани с развитието на туризма;
- Дейности, като "сафари" туризъм, „извън маршрути" (оф роуд) проследяване за наблюдение на редки и застрашени видове" са включени в списъците на недопустими дейности за всички приоритетни оси.

В съответствие с изискванията в Насоките за кандидатите, в случай на инвестиционни проекти, които предвиждат строителни и монтажни работи, кандидатите трябва да предоставят:

- **или** положителна оценка на въздействието върху околната среда (положително становище от компетентния орган), съгласно изискванията на националното законодателство (приложение В.4.4 на Формуляра за кандидатстване)
- **или** официално писмо, издадено от съответния компетентен орган ясно заявяващо, че не е необходимо извършване на ОВОС (нотариално заверено за българските партньори и заверено от компетентни административни органи за сръбските).

На *етап кандидатстване* всички 15 одобрени за финансиране проекти, които предвиждат в обхвата си изпълнение на строително-монтажни работи (СМР), са представили необходимите документи, издадени от съответните компетентни органи (съгласно приложимото национално законодателство), като са декларирали, че за дейностите в обхвата на проектното предложение не се изисква провеждане на процедура по ОВОС, тъй като планираните дейности не засягат пряко природни местообитания и защитени територии, както и не съществува възможност за негативен ефект върху околната среда и човешкото здраве.

Останалата част от проектите, одобрени за финансиране, не предвиждат изпълнение на СМР в обхвата на дейностите си, затова за тях не се изисква ОВОС / становище от компетентните екологични организации

По време на *оценителния процес*, съвместимостта на проектните предложения с посочените по-горе изисквания е надлежно проверена от оценителите и само проектите, които покриват горепосочените критерии са предложени и одобрени за финансиране.

След *сключването на договор*, всички предложени за финансиране проекти по първата покана извършиха самооценка на очакваните екологични последици от предвидените в проектите дейности, по отношение на шестте въпроса, касаещи околната среда (въздух и климат; биоразнообразие, фауна и флора; води; почви; население и човешко здраве; култури / природно наследство и ландшафт). За целите на самооценката беше използван въпросника, заложен в раздел 10.2 от доклада за ЕО, а резултатите са сравнени с очакваните последици за съответната Специфична цел според доклада за ЕО.

Разпределението на проектните предложения по Специфичните цели (СЦ) на Програмата е както следва:

- **Приоритетна ос 1. Устойчив туризъм:**

- Специфична цел 1.1. „Туристическа атрактивност: подкрепа за развитието на конкурентни туристически забележителности осъществена чрез сътрудничество, допринасяйки по този начин за разнообразяване на туристическ(и) продукт(и) в трансграничния регион“ – 10 проекта;
- Специфична цел 1.2. „Трансграничен туристически продукт: Оползотворяване на икономическите ползи от развитие на природното и културното наследство в граничния район чрез създаване на обща трансгранична дестинация“ – 1 проект;
- Специфична цел 1.3. „Хора за хора и работа в мрежа: Извличане на ефект от културен, исторически и природен туризъм в гранични общности чрез общи действия“ – 1 проект;
- **Приоритетна ос 2. Младех**
 - Специфична цел 2.1. „Умения и предприемачество: подкрепа за развитието на привлекателна среда за израстване на младите хора в граничния регион чрез сътрудничество“ – 11 проекта;
 - Специфична цел 2.2. Хора за хора и работа в мрежи: „насърчаване на инициативи за сътрудничество за и с младите хора, като по този начин се увеличава мобилността на младите хора през границите“ – 2 проекта;
- **Приоритетна ос 3. Околна среда:**
 - Специфична цел 3.1. „Съвместно управление на риска: Предотвратяване и смекчаване на последиците от природни и причинени от човека трансгранични бедствия“ – 8 проекта;
 - Специфична цел 3.2. „Опазване на природата: Насърчаване и укрепване на използването на общи природни ресурси, както и стимулиране на опазването на природата в областта на програмата, чрез съвместни инициативи през границата“ – 2 проекта.

Таблицата по-долу представя обобщена информация относно извършената от бенефициерите самооценка, вкл. и където е приложимо, всякакви констатации и предприети мерки за смекчаване на отрицателните ефекти върху околната среда и човешкото здраве.

ПОДРОБНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА САМООЦЕНКА НА ПРОЕКТИТЕ ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
ПО 1 СЦ 1.1	Въздух и Климат	+	2	8	0	0	Очаква се повечето проекти да имат неутрален ефект спрямо околната среда по отношение на въздуха и климата. Само по два проекта се предвиждат мерки, които биха могли да имат непреки положителни ефекти по отношение на състоянието на въздуха и климата. Засаждането на дървета се очаква да доведе до положителен ефект за околната среда и намаляване на замърсяването на въздуха.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	4	6	0	0	Някои от проектите предвиждат дейности, насърчаващи отговорното отношение на общността по отношение на биоразнообразието, фауната и флората. Останалите проекти биха имали неутрален ефект.
	Води	+	1	9	0	0	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на водите.
	Почви	+	1	9	0	0	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на почвите.
	Население и човешко здраве	+	1	9	0	0	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на населението и човешкото здраве.

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+	7	3	0	0	Повечето проекти по СЦ 1.1 предвиждат дейности, които ще имат пряко позитивно въздействие чрез мерките за съхранение и защита на културното и природно наследство и ландшафта.
ПО 1 СЦ 1.2	Въздух и Климат	+	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.2, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи въздуха и климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.2 не се очаква да има последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи биоразнообразие, флора и фауна.
	Води	+	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.2, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи водите.
	Почви	+	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.2, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи почвите.
	Население и човешко здраве	+	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.2, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и	+	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
	ландшафт						1.2 са предвидени дейности които ще имат неутрални последици по отношение на култури/ природно наследство и ландшафт.
ПО 1 СЦ 1.3	Въздух и Климат	+/-	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.3, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи въздуха и климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+/-	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.3, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи биоразнообразие, фауна и флора.
	Води	+/-	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.3, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи водите.
	Почви	+/-	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.3, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи почвите.
	Население и човешко здраве	0	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.3, не се очаква да има преки последици, тъй като не са предвидени дейности, засягащи населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+/-	0	1	0	0	По проекта, финансиран по СЦ 1.2 са предвидени дейности които ще имат неутрални

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							последиви по отношение на култури/ природно наследство и ландшафт.
ПО 2 СЦ 2.1	Въздух и Климат	+/-	1	9	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. въздух и климат).
	Биоразнообразие, фауна и флора	+/-	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрални последици ефект по въпросите за околната среда (вкл. биоразнообразие, фауна и флора).
	Води	+/-	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. води).
	Почви	+/-	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. почви).

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
	Население и човешко здраве	0	1	9	0	0	Един проект ще има позитивни последици спрямо населението и човешкото здраве, целящ да насърчи спортни занимания сред млади хора и развитие на достъпна спортна инфраструктура, което ще доведе до подобряване на здравословното състояние на населението в региона. Останалите проекти се очаква да имат неутрален ефект спрямо по аспект на околната среда.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+/-	0	10	0	0	Специфична цел 2.1 е съсредоточена върху младежки умения и предприемачество. Затова се очаква проектите да имат предимно неутрален ефект по въпросите за околната среда (вкл. културно / природно наследство и ландшафт).
ПО 2 СЦ 2.2	Въздух и Климат	0	0	2	0	0	И двата проекта, които са финансирани по СЦ 2.2, включват дейности свързани с установяване и развитие на младежки мрежови инициативи (меки мерки). Затова очакваните последици за шестте аспекта относно околната среда са неутрални.
	Биоразнообразие, фауна и флора	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда,

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							тъй като не са предвидени дейности засягащи биоразнообразие, фауна и флора.
	Води	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности засягащи води.
	Почви	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности засягащи почви.
	Население и човешко здраве	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности засягащи население и човешко здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	0	0	2	0	0	Очаква се и двата проекта да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности засягащи културно / природно наследство и ландшафт.
ПО 3 СЦ 3.1	Въздух и Климат	+	8	0	0	0	По всичките осем проекта по СЦ 3.1 ще има позитивни последици спрямо въздуха и климата. Действията по съвместното управление на риска тези свързани с предотвратяване на горски пожари ще имат силно и

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							пряко въздействие върху качеството на въздуха в граничните региони.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	5	3	0	0	Изпълнението на повечето проекти ще имат позитивни последици за биоразнообразието, фауната и флората предимно чрез мерките за намаляване на риска от изчезване на речната и горска флора и фауна.
	Води	+	2	6	0	0	Два от осемте проекта ще имат позитивни последици върху водните ресурси чрез изпълнение на мерки за подобряване на състоянието на канализационните системи и предотвратяване на замърсяване на водите.
	Почви	+	2	6	0	0	Два проекта отнасящи се до управление на отпадъците ще имат позитивни последици за опазване на почвите.
	Население и човешко здраве	+	3	5	0	0	Три проекта съсредоточени върху предотвратяване на горски пожари ще имат позитивни последици върху населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+	2	6	0	0	Повечето проекти няма да окажат преки последици върху аспекти по културно / природно наследство и ландшафт.
ПО 3 СЦ 3.2	Въздух и Климат	+	2	0	0	0	По двата проекта по СЦ 3.2 ще има позитивни последици върху

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							състоянието на въздуха и климата чрез осъществяване на мерки за управление на отпадъци и мерки за намаляване на нивото на замърсяване на въздуха, причинено от вредни емисии.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	2	0	0	0	По двата проекта ще има позитивни последици върху биоразнообразието, фауната и флората. По тях са предвидени мерки за поощряване на управлението на биоразградими отпадъци, което непряко ще спомогне за опазване на биоразнообразие, хабитати и екосистеми.
	Води	+	2	0	0	0	По двата проекта ще има положителни последици върху водите чрез предвидените мерки за намаляване на замърсяването на подземни води и Съвместния план за действие за управление на отпадъци.
	Почви	+	2	0	0	0	По дейностите, предвидени при двата проекта се очаква да има позитивни последици спрямо опазване/подобряване на състоянието на почвата.
	Население и човешко здраве	+	2	0	0	0	Двата проекта ще изпълнят мерки за предотвратяване на разпространението на болести и замърсяване, като този начин ще

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							има позитивни последици за населението и човешкото здраве.
	Културно / Природно наследство и ландшафт	+	1	1	0	0	Един от проектите ще има непреки позитивни последици спрямо културно / природното наследство и ландшафт чрез изпълнение мерки за управлението на отпадъците.

РЕЗЮМЕ на очакваните последици по шестте въпроса за околната среда оценка на екологичното съответствие на проектните предложения, на база на подадените от Водещите партньори контролни листове за проверка на съвместимостта

ОБЩО	Въздух и климат	Биоразнообразие, Фауна и Флора	Води	Почви	Население и човешко здраве	Културно/Природно наследство и ландшафт
+	13	11	5	5	7	10
-	0	0	0	0	0	0
0	21	23	29	29	27	24
+/-	0	0	0	0	0	0

РЕЗЮМЕ на отговорите по оценка на екологичното съответствие на проектните предложения, на база на подадените от Водещите партньори контролни листове за проверка на съвместимостта:

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
Въздух и климат	Ще се отразят ли проектите върху намаляване замърсяването на въздуха?	Най-силният позитивен ефект за намаляване на замърсяването на въздуха се очаква да бъде постигнат чрез успешното изпълнение на проектните дейности под специфични цели 3.1 и 3.2, които са свързани с опазване на околната среда като се съсредоточават върху управление на риска, като например: Предотвратяване и овладяване на горски пожари, намаляване на замърсяването на въздуха чрез ограничаване на депонирането (управление на отпадъците), etc. Останалите проекти нямат преки или имат неутрални последици спрямо намаляване на замърсяването на въздуха.
	Ще се отразят ли проектите върху намаляване на емисиите на парниковите газове?	Очаква се проектите по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 да имат позитивен ефект върху намаляване на емисиите на парниковите газове. Тези проекти са концентрирани върху ранно установяване и бързо потушаване на пожари (напр. предотвратяване на бързото разпространяване на емисии на парникови газове, повторна употреба на торове, подходящо управление на отпадъците и др.) Останалите проекти нямат преки или имат неутрални последици спрямо намаляване на емисиите на парниковите газове.
	Ще се отразят ли проектите върху насърчаване употребата на природосъобразен транспорт?	Няма проекти, одобрени за финансиране по Първата покана, които да са с дейности, свързани с транспортна инфраструктура, затова не се очаква да има ефект върху насърчаване на употребата на природосъобразен транспорт.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряването на управление на борбата с горски пожари и предотвратяването им?	Проектите по СЦ 3.1, в които са предвидени дейности свързани с предотвратяване на горски пожари, ще имат силно и пряко позитивно въздействие на управлението на борбата с горски пожари и предотвратяването им.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряването на отговорно отношение на обществеността чрез участие	Работилниците за изграждане на капацитет и мероприятия предвидени по СЦ 3.1 и 3.2 ще допринесат за промяна в

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
	на гражданите в борбата с климатичните промени?	поведението на обществото спрямо устойчива употреба на енергия и проблемите с климатичните промени.
Биоразнообразие, фауна и флора	Ще имат ли проектите въздействие спрямо опазване на биоразнообразието, хабитатите и екосистемите?	По повечето проекти не се предвиждат дейности за опазване на биоразнообразие, хабитати и екосистеми и съответно няма да имат въздействие върху тях. Само някои проекти под СЦ 3.1 и СЦ 3.2 се очаква да имат някои положителни дългосрочни въздействия по отношение на опазване на съществуващите екосистеми в определените региони.
	Ще имат ли проектите въздействие върху намаляване на загубите в биоразнообразието?	Някои проекти по СЦ 3.1 ще имат непряко въздействие върху опазване на биоразнообразие, хабитати и екосистеми чрез по-ефективни мерки за предотвратяване на пожари и спасяване в случай на наводнения и свлачища.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за отговорно отношение на обществото чрез участие на граждани в защитата на биоразнообразие и природни територии?	По СЦ 3.1 са предвидени дейности за комуникация и видимост, както и публични дебати, кръгли маси и кампании за обществена осведоменост, които ще допринесат за промяна в отношението на обществото спрямо опазване на биоразнообразието и природните територии.
	Ще имат ли проектите въздействие спрямо насърчаване на туризъм, който би осигурил високо ниво на опазване на природата?	Няма проекти, които да предвиждат дейности свързани с високо ниво на опазване на природата чрез подкрепа на туризъм и съответно няма да има директен ефект по въпроса.
Води	Ще имат ли проектите въздействие по подобряване на екологичното и химическо състояние на водните обекти?	Най-силният позитивен ефект отнасящ се до екологичното и химическото състояние на водните обекти се очаква по проектите по СЦ 3.1 чрез мерки за намаляване на замърсяването на подземни води, разработване на план за действие за по-добро управление на отпадъците, подобряване състоянието на канализационните системи.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за устойчивото потребление на водни ресурси?	Само проекти по СЦ 3.1 ще имат дългосрочно въздействие върху подкрепата за устойчиво потребление на водни ресурси чрез изпълнение на съвместни действия по предотвратяване на наводнения и кампании за повишаване на осведомеността.

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряване на устойчив туризъм насочен към опазване на водни ресурси?	Няма проекти с предвидени дейности въздействащи върху подкрепа за устойчив туризъм насочен към опазване на водни ресурси.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряване на отговорното отношение на обществеността чрез участие на гражданите в устойчиво потребление на води?	Няма проекти с предвидени дейности с директно въздействие върху опазване на водни ресурси чрез осведомителни кампании.
Почва	Ще имат ли проектите въздействие спрямо опазването на състоянието на почвата?	Само проектите по СЦ 3.1 и 3.2 се очаква да ограничат процеса по ерозия на почвите и да опазят нейните свойства чрез намаляване на горските пожари. В допълнение, един проект по СЦ 3.2 отнасящ се за проблеми със сметосъбиране, което би обогатило физическото и химическото съдържание и микроорганизми.
	Ще имат ли проектите въздействие спрямо подкрепата за устойчива употреба на почвени ресурси?	Само един проект по СЦ 3.2, отнасящ се за компостиране на биоразградими отпадъци ще има пряк ефект по този аспект.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряването на устойчив туризъм спрямо опазване на земите?	Няма проекти, по които да има предвидени дейности отнасящи се за устойчив туризъм насочен към опазване на земите и по тази причина не се очаква да има принос в този аспект.
	Ще имат ли проектите въздействие върху насърчаването на отговорно отношение от страна на обществото чрез повишаване на осведомеността и образоваността?	Определени дейности, предвидени по проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 и стимулиращи отговорно обществено отношение спрямо управление на риск и защита на околната среда чрез повишаване на осведомеността и обучителни инициативи ще имат непряк принос към защита на почвите.
Население и човешко здраве	Ще имат ли проектите въздействие върху намаляването на болести причинени от природни бедствия?	Отчитайки факта, че наводнения и пожари причиняват материални щети и са предпоставка за разпространяване на болести, всички проекти по СЦ 3.1 (отнасящи се до защитни мерки при наводнения, пожари и бедствия) имат непряко позитивно въздействие върху човешкото здраве.
	Ще имат ли проектите въздействия спрямо поощряването на контрола върху здравни рискове и бедствия причинени от околната среда?	Няма проекти, предвиждащи дейности, които да се отнасят към поощряване на контрол върху здравни рискове и бедствия причинени от околната среда, затова не се очаква принос в този аспект.
	Ще имат ли проектите въздействие върху поощряване на	Всички проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 се отнасят за предотвратяване

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
	предотвратяване и управление на риск от природни и причинени от човешка дейност бедствия?	и управление на риска от природни и причинени от човека бедствия и защитата на природата ще има позитивно въздействие върху тези проблеми. Повечето проекти предвиждат информационни кампании за отговорно отношение и адекватни реакции от професионалист и публични органи в случай на пожари и наводнения.
	Ще имат ли проектите въздействие спрямо поощряване на устойчивото управление на отпадъци с цел опазване на човешкото здраве?	Един проект по СЦ 3.2 отстраняващ сметища ще има пряко въздействие върху подобряването на цялостното състояние на условията на околната среда и ще спомогне за опазване на здравето на гражданите.
	Ще имат ли проектите въздействия спрямо подпомагането на природосъобразно поведение сред обществото чрез участие на граждани в решаването на проблеми свързани с околната среда?	Всички проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 включват дейности по осведоменост целящи включването на гражданите в инициативи отнасящи се до проблеми свързани с околната среда.
Културно / Природно наследство и ландшафт	Ще имат ли проектите въздействие спрямо защитата и възстановяването на културно и природно наследство?	Всички проекти по СЦ 1.1 и СЦ 1.3 включват дейности пряко отнасящи се до защитата на природно и културно наследство, вкл. отговорно отношение на обществото, като по този начин ще се постигне позитивно въздействие в този аспект. В допълнение, някои проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 включват дейности непряко свързани със защита на природно наследство.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за устойчиво управление и планиране на културно и природно наследство и ландшафта?	Повечето проекти не включват дейности пряко свързани с подкрепа на устойчиво управление и планиране на културни и природни пейзажи и се очаква да имат неутрално въздействие. Седем проекта по СЦ 1.1 предвиждат дейности, които ще имат позитивно въздействие спрямо културен ландшафт.
	Ще имат ли проектите въздействие върху подкрепата за устойчива употреба на природни ресурси спрямо устойчив туризъм?	Повечето проекти по ПО 1 се очаква да увеличат капацитета на местни общности за развитието на устойчив туризъм чрез подкрепа на инициативи за защита на природни и културни ресурси.
	Ще имат ли въздействие проектите върху подкрепата за отговорно отношение от страна на обществото чрез повишаване на осведомеността и образоваността спрямо	Предвидени информационните кампании от всички проекти по ПО 1 ще повишат осведомеността за културното наследство за

ОКОЛНА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Въпроси относно околната среда / индикатори	Отговори / Коментари
	защита и опазване на наследство и ландшафт?	развитие на туризма и в това отношение ще допринесат за повишаването на публичната осведоменост за защита и опазване на наследството и ландшафта.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Таблицата по-долу дава обобщена информация за степента на изпълнение на показателите за ЕО в рамките на програмата, както е представено в раздел 10.1 на доклада за ЕО.

Предвид факта, че договорите да субсидия са сключени през Октомври 2016 изпълнението на дейностите все още не е започнал към края на 2016 г., годишното изпълнение на индикаторите по ЕО за 2016г. са „0“ за 2016 са „0“.

Номер на изходен показател	Индикатор / Показател (наименование на индикатора)	Мерна единица	Целева стойност (2023)	Годишна стойност								Източник на информацията	
				2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
ИП 1.1.1	Брой на реконструирани / възстановени културни и исторически обекти в допустимия трансграничен регион	Брой	15	0									Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 1.1.2	Брой на новопострени инфраструктурни обекти, насърчаващи посещаемостта на туристически атракции	Брой	15	0									Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 2.1.1	Брой на подпомогнати младежки новопостроени инфраструктурни, информационни и обучителни обекти	Брой	15	0									Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.1.1	Брой на съвместни дейности целящи установяването на съвместни системи за предизвестяване и управление на бедствия	Брой	6	0									Годишен доклад за напредъка в изпълнението

ИП 3.1.2	Закупено специализирано оборудване за управление на бедствия	Брой	10	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.1.3	Брой извършени интервенции / инвестиции свързани с предотвратяване на рискове	Брой	5	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.1.4	Брой хора участващи в предотвратяване на рискове и дейности по обучение за управлението им	Брой	600	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.1.5	Подпомогнато население чрез мерки за защита от наводнения	Хора	580 000	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.1.6	Подпомогнато население чрез мерки за защита от горски пожари	Хора	520 000	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.2.1	Защитени обекти / обекти в обхвата на Natura 2000 в граничния регион съобразени с планове за управление на ЕС	Брой	5	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.2.2	Брой съвместни инициативи, насочени към опазването и възстановяване на трансгранични екосистеми, както и опазване и подобряване на качеството на почвите, въздуха и водата	Брой	12	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.2.3	Брой съвместни инициативи за повишаване на осведомеността и образованието в областта на опазването и защитата на природното наследство, биоразнообразието и ландшафта.	Брой	15	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението
ИП 3.2.4	Брой инициативи за изграждане на капацитет, обучения, обмен на опит и ноу-хау в областта на устойчивата употреба на природни ресурси.	Брой	15	0								Годишен доклад за напредъка в изпълнението

ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ (АКО ИМА ТАКИВА)

Според резултатите от самооценката, проведена от бенефициерите, може да се обобщи, че няма проекти, които да повлияят негативно върху който и да е от шестте въпроса за околната среда. 21 от 35 договорени проекти предвиждат строителни дейности и повечето от отговорите на бенефициерите сочат, че проектите им ще имат неутрално въздействие върху околната среда.

Въздействието върху отделните аспекти отнасящи се до околната среда се очаква да се изпълнят предимно чрез мерки, както следва:

- Повечето благоприятни условия за **въздуха и климата** се предвижда да бъдат постигнати чрез действия по СЦ 3.1 “СЪВМЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА: Предотвратяване и смекчаване на последиците от природни и причинени от човека трансгранични бедствия“ с насоченост към: предотвратяване на горски пожари и управление на риска, намаляване на замърсяването на въздуха (емисии на парникови газове); устойчиво управление на енергийни ресурси и поощряване на отговорното поведение на обществото. Тези проекти ще спомогнат за повишаване на осведомеността на хората относно замърсяването на въздуха и смекчаване на климатичните промени. В допълнение те ще стимулират осъществяването на отговорното отношение на широката общественост спрямо защита на природата. Проектите по останалите специфични цели ще имат неутрално въздействие спрямо условията на въздуха и климата.

- Очакваното позитивно въздействие спрямо **населението и човешкото здраве** също за логически свързано предимно чрез очакваните резултати от осъществяването на проектите по СЦ 3.1 и СЦ 3.2, докато по останалите проекти се очакват неутрални последици. Вземайки предвид факта, че наводненията, пожарите и незаконните сметища са предпоставки за разпространяване на болести, проектите по ПО 3 ще имат непряко позитивно въздействие върху човешкото здраве. Те ще насърчат осъществяването на отговорното отношение на широката общественост спрямо управлението на природни и причинени от човека заплахи за здравето и бедствия.

- Относно въпроса за **водите**, всички проекти освен тези по СЦ 3.1 и 3.2 ще имат неутрален или никакъв ефект по екологичните условия и химичния състав на водните обекти и ресурси. Изпълнението на четири проекта по ПО 3 (два по СЦ 3.1 и два по СЦ 3.2) ще осигурят силно позитивно въздействие спрямо качеството на водата чрез намаляване на замърсяването, причинено и наводнения и сметища. В допълнение, предвидените дейности ще имат непряко въздействие към отговорното отношение на обществеността спрямо устойчивото потребление на водни ресурси.

- Във връзка с въздействието на проектите по **Биоразнообразие, фауна и флора**, повечето от дейностите по проектите ще имат неутрален ефект, тъй като не се предвиждат дейности в защитени територии, а предимно такива с цел осведоменост и мерки за изграждане на капацитет, напр. обучителни курсове за опазване на природното наследство. Очакванията са, че дейности по ПО 3 ще въздействат непряко върху опазването на биоразнообразието, хабитатите и екосистемите чрез спасителни мерки и мерки при пожари, както и дейности по управление на отпадъците.

- Относно почвите, повечето проекти ще имат неутрален ефект по опазване на **почвените ресурси**. Един проект по СЦ 3.2 ще включи мерки за по-добро управление на отпадъците в трансграничния регион, които се очаква да имат позитивно въздействие на функционалността на почвите чрез ефективен контрол на незаконните сметища.

- Върху **културното / природното наследство и ландшафта** ще има позитивно въздействие чрез изпълнението на инвестиционните дейности по ПО 2, отнасящ се до опазването и възстановяването на културни и природни обекти. В допълнение планираните мерки, подпомагащи културно и природно наследство (вкл. обучения, курсове, културни събития, информационни материали и др.) ще информират обществеността за възможните начини за опазване и защита на културното и природно наследство.

Според препоръките предоставени в становището за Околна среда, дейности като „сафари” туризъм, „оф-роуд” трекинг за наблюдаване на редки и застрашени видове не са предвидени в договорените проекти. В допълнение, предложените инвестиции са в съответствие с националното законодателство за съответните видове строителни работи (вкл. тези, свързани с развитието на туризма, консервация на културно и природно наследство, управление на отпадъците и др.)

В заключение, може да се обобщи, че проектите по ПО 3 са тези, по които се очаква да има положително въздействие върху 5 аспекта по околната среда с изключение на Културно / Природно наследство и ландшафт, където най-силно въздействие се очаква да има изпълнението на проектите по ПО 1. Проектите, включващи съвместно управление на риска и защита на природата, показват най-значително позитивно въздействие върху шестте аспекта за околната среда и въпросите свързани с нея.

Всички препоръки, упоменати в становището по екологична оценка и изготвени от Министерството на околната среда и водите на Република България, са стриктно спазени във всеки етап на кандидатстване, оценка и подбор на проектите, предложени за финансиране по „Програма за трансгранично сътрудничество Interreg — ИПП България — Сърбия 2014 — 2020 г.“.

Като се има предвид гореизложеното, може да се заключи, че към настоящия момент не е необходимо предприемане на корективни мерки, тъй като всички проекти, предложени за финансиране по първата Покана, са в съответствие с очакванията по отчета за ЕО и нито един от тях няма да окаже негативен ефект върху околната среда и поставените шест екологични аспекта.